

Ярошович В.І.,
доктор філософії з публічного управління та адміністрування, старший
викладач кафедри публічного управління та адміністрування
ЛНУВМБ ім. С.З. Гжицького

ОСОБЛИВОСТІ РИЗИКІВ В УПРАВЛІННІ ПРОЕКТАМИ ПУБЛІЧНОГО СЕКТОРУ: ВИКЛИКИ СУЧАСНОГО ЧАСУ

В умовах сучасних викликів, перед якими постає Україна, управління ризиками в публічному секторі стає важливим аспектом ефективного адміністрування державних проектів. З огляду на національні й глобальні зміни, що зачіпають економічну, соціальну та політичну сфери, держава повинна мати гнучкі та ефективні механізми для прогнозування і мінімізації ризиків. Особливо це стосується публічного управління, яке, залежно від конкретного проекту чи реформи, може зіткнутися з різноманітними небезпеками: від фінансових труднощів до загроз національній безпеці.

Цифровізація управлінських процесів, розвиток нових технологій та актуалізація глобальних викликів вимагають впровадження стратегій ризик-менеджменту, здатних адаптуватися до швидко змінюваного середовища. Україна, в умовах післявоєнної відбудови та реформування державних структур, стикається з необхідністю не тільки модернізації інфраструктури, але й з чітким управлінням ризиками в різних секторах публічної адміністрації.

В Україні ризик-менеджмент в публічному секторі розвивається, але ще потребує значних вдосконалень. Після війни країна зіткнеться з численними викликами, пов'язаними з відновленням інфраструктури, забезпеченням соціальних послуг та управлінням бюджетними коштами [2]. У зв'язку з цим, однією з основних проблем є нестабільність державних фінансів, що ускладнює прогнозування та оцінку ризиків при реалізації державних проектів. Ще однією проблемою є недостатня цифровізація державного сектору, що знижує можливості для ефективного впровадження ризик-менеджменту. Відсутність єдиних стандартів управління ризиками і систем для їх автоматизації створює додаткові труднощі в моніторингу проектів.

Окрім того, багато проектів у публічному секторі стикаються з проблемою політичної нестабільності, що призводить до змін у законодавстві або в кадровому складі, знижуючи ефективність реалізації. У свою чергу, різні дослідження показують, що впровадження міжнародних стандартів у сфері управління ризиками в публічному секторі допомогло б значно підвищити ефективність проектів, як в Україні, так і в інших країнах, що переживають перехідний період або реформи в умовах кризи [1]. Основними напрямками управління ризиками в публічному секторі є ідентифікація, оцінка та мінімізація ризиків на всіх етапах проекту.

У контексті України, управлінці повинні враховувати широкий спектр загроз, зокрема, фінансові, соціальні та політичні. Розвиток цифрових інструментів дозволяє здійснювати автоматизоване управління ризиками, знижуючи ймовірність людської помилки і підвищуючи точність оцінок. Проте, для успішної реалізації таких інструментів необхідна значна інвестиція в модернізацію технологічної інфраструктури. Один з важливих аспектів – це навчання та підготовка кадрів у сфері управління ризиками. В Україні все ще існує дефіцит фахівців, які мають глибоке розуміння того, як правильно оцінювати і управляти ризиками на всіх етапах проекту.

Для цього потрібно проводити регулярні тренінги та курси для державних службовців, а також розвивати спеціалізовані навчальні програми в університетах, що забезпечать високий рівень підготовки. Крім того, варто враховувати специфіку роботи в умовах воєнного стану, де ризики є не тільки фінансовими, а й безпековими. У таких умовах контроль за ресурсами і адаптація до швидко змінюваних ситуацій стає ще більш важливою.

В Україні на практиці вже починають впроваджуватися проекти в рамках національних програм з цифрової трансформації державних установ. Зокрема, завдяки запровадженню електронного урядування з'являються нові можливості для реалізації проектів, зменшення бюрократичних бар'єрів і спрощення процедур моніторингу та управління ризиками [3]. Це дозволяє знизити рівень корупції та зменшити людський фактор, що в свою чергу мінімізує ймовірність виникнення ризиків в процесі реалізації проектів.

Управління ризиками в публічному секторі є важливою складовою ефективного публічного управління в Україні. З огляду на поточні виклики – фінансову нестабільність, політичні зміни та загрози національній безпеці – необхідно застосовувати комплексний підхід до управління ризиками. Впровадження цифрових технологій, покращення кадрової підготовки та модернізація державних структур здатні значно знизити рівень ризиків і підвищити ефективність управлінських процесів.

Для успішної реалізації проектів в умовах змін необхідно розробити чіткі стратегії ризик-менеджменту, що враховують специфіку українського контексту. Важливими кроками є інтеграція міжнародних стандартів управління ризиками, активне впровадження цифрових інструментів та забезпечення відповідної підготовки кадрів, що дозволить публічному сектору краще адаптуватися до викликів сучасного часу.

Список використаних джерел:

1. Качур М. С. *Управління ризиками у публічних проектах: стратегії та методи*. Вісник наукових досліджень в управлінні. 2020. Т. 15, № 3. С. 74–82.
2. Коваленко О. В. *Стратегії розвитку туристичної інфраструктури: адаптація європейського досвіду для України*. Наукові праці НУТУ, 2024. С. 98.
3. Ярошенко С. М., Лісовий І. М. *Ризик-менеджмент у сфері публічних проектів: методи та інструменти*. Науковий вісник. 2021. Т. 4, № 2. С. 56–64.